

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

śrīvēṅkaṭādhvariṇā viracitā
॥ ācāryapañcāśat ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ ācāryapañcāśat ॥

vēṅkaṭānāthaṃ dēvaṃ

vēdāntavihāriṇaṃ guruñca bhajē |

śēṣagiridhuryamādyam

yaṃ viduranyam tvaśēṣagiri dhuryam || 1 ||

śrīmadvēṅkaṭānāthākhyau sādhucaक्रमahādarau |

paramānandanilayau prapadyē dēvadēśikau || 2 ||

trātuṃ svayaṃ bhuvaṃ jātaṃ trayyantākhyātagauravam |

śubhē bhāgavataṃ santaṃ stuhi dēvaṃ guruṃ ca vāk || 3 ||

rasanāṃ durnarēśāna varṇanāpañkadūṣitām |

śrutyantadēśikōdanta sudhābhiḥ sōdhayāmyaham || 4 ||

santastrayyantasūrīndracaraṇadvandvacintakāḥ |

ādriyantāmidam stōtramantaḥ santamasacchidam || 5 ||

dhanāyāvaiyātyaprabhavaḥkujanastōtraracanā -

ghanāyāsōdvignaḥ parimuṣitatāpatrayabhayam |

budhāmōdōtpādakṣamanigamacūḍāgurukathā -

sudhāpāthōrāśiṃ suciramavagāhē'hamadhunā || 6 ||

purā'kūpāraḥkṣmādhara ṛtugaṇōdyānapavana -

smarādikṣōdīyōguṇakathananirviṇṇarasaṇaḥ |

nibadhnāmi śrīmannigamamakuṭāryastavamimaṃ
kṣamantāṃ dhīmantaḥ kvacidacaturāṃ vācamapi mē || 7 ||

kva vācāmācāryaḥ kavikathakakaṇṭhīravaguruḥ
kva cā'haṃ nīcātmā tricaturavacaḥ svapyacaturaḥ |
nirākṛtya vrīḍāṃ nipuṇaparihāsōpajanitāṃ
tadīyastōtrē māṃ tadapi kila bhaktistvarayati || 8 ||

niṣadyā vidyānāṃ nikhilakumativyālagaruḍaḥ
sabhā saubhāgyānāṃ sarasakavitāpadmasavitā |
pramāṇaṃ bhāṣyasya prapadanakalājanmajaladhīḥ
karōtu kṣēmaṃ naḥ kavikathakakaṇṭhīravaguruḥ || 9 ||

karau badhnan bhaktyā kavikathakasimhāryaguravē
namasyāḥ kurvē'haṃ natavitatimandārataravē |
prabandhāstrayyantapracuratarasaurabhyajaṭilāḥ
prathantē yatklptāḥ pratibhaṭacapēṭāhatikṛtaḥ || 10 ||

prabandhān kartāraḥ pratijanapadaṃ santi bahavaḥ
trayīcūḍācāryaiḥ saha gaṇanamarhanti na hi tē |
samantājjrmbhantāṃ diśi diśi śakuntāḥ kṛtaravāḥ
prakalpantē kiṃ tē saraṇimanusartuṃ khagapatēḥ || 11 ||

prasādaujaḥ kāntiprabhṛtiguṇasaṅkētabhavanaṃ
pragalbhaṃ sandarbhaṃ kavikathakasimhāryavacasām |
lihānaḥ karṇābhyāṃ muhurabhiduhānaṃ śamarasaṃ
kavimmanyānanyān ka iha bahu manyēta rasikaḥ || 12 ||

kavīnāṃ samrājaṃ kathakarathikānāmadhipatiṃ
namaḥ kurmīkurmō nigamamakuṭīdēśīkamamum |

sahasrēṇa ślōkaiḥ saḥṛdayasukhairēkaniśayā
madhuśrīhrdbhiryō madhuripupadatradvayamasaut || 13 ||

yadētat trīn varṇānavati caturō vā yadaparaṃ
trayīsīrṣaṃ prājñāistadubhayamavijñēyahṛdayam |
kalau sphūrtiṃ nītaṃ kavikathakaharyakṣaguruṇā
vinā kastigmāṃśōrnayanayugalōdbhāsanacaṇaḥ || 14 ||

yaḥ svargāntarasargakarmaṇi mahatyēkānanaḥ padmabhūḥ
astrācāryakamarkaṇāśapatinā chātrēṇa yatrārpitam |
tasyaitasya ghanē munērabhijanē tatrāvatīrṇātmanē
trayyantaikadhanāya viśvaguravē tasmai parasmai
namaḥ || 15 ||

yadyatrāvajigāhiṣā yatipatēḥ siddhāntadugdhāmbudhā -
vudyaddarpakudṛṣṭisarpadamanē yadyasti kautūhalaṃ |
jijñāsā yadi vā rahasyakṛtiṣu prājñāḥ kurudhvaṃ tadā
trayyantāryapadāravindayugaīparyantalagnaṃ manaḥ || 16 ||

śrīmān vēdaśirōguruḥ pradiśatu śrēyāṃsi bhūyāṃsi mē
yasya śrīpatibhaktinartanakalāraṅgaistaraṅgaairgirām |
vādāyōdhanavīravāraṅghaṭāsaṃhārasimhāravaiḥ
astā nityagirām jvarā bhavasariḍvistāranistārakaiḥ || 17 ||

dadyādadya kudṛṣṭisarpagaruḍastrayyantavidyāguruḥ
śrīmān vēṅkaṭanāthadēśikamaṇiḥ śrēyāṃsi bhūyāṃsi mē |
sāndrājñānamalīmasaṃ mama calaṃ līlāsaṃ mānasam
nirṇēnēkti yadiyasūktidiviṣad gaṅgātaraṅgāvalī || 18 ||

grathnantu prathitā bahūni kavayō gadyāni padyāni vā
śrōtrēṣu śrutimaulidēśikagurō varṣanti harṣaṃ satām |
bhūyāṃsi vratatītiḥ pratidinaṃ puṣpāṇi niṣpādaya -
tvāmōdābhyudayaṃ tathāpi tanutē jātīva nātīva naḥ || 19 ||

trayyantāryavibandhanāni katicit kavyantaravyāhṛtaiḥ
sāmyēna pratiyantu mandamatayaḥ kiṃ tāvatā hīyatē |
krīḍatkarkaṭakīṭakōṭinibiḍādvēśantakīlālatō
maṇḍūkāḥ kalayanti kiṃ nvatiśayaṃ vaikuṅṭhapādōdakē || 20 ||

jātyandhāḥ padabandhavartmasu haṭhād dvitrākṣarādgarīṇō
nirmātrā nigamāñcalāryakavinā nityaṃ prabandhāyutam |
spardhāṃ kēcana vardhayanti yadi tarhyadyāpi khadyōtakaḥ
kāmaṃ tigmarucā kacākaciruciṃ kasmādhōpēkṣatē || 21 ||

ṣaṭsapṭāni nibandhanāni bahubhiḥ sampādya saṃvatsaraiḥ
ḍṛptā yē kavayō'tra tē'pi sujanaiḥ stōtrasya pātrīkṛtāḥ |
niryatnaṃ tu nibandharatnaśatakaṃ nirmāya dharmāya yō
nirdarpō nigamāntadēśikamaṇirna stauti kastaṃ
budhaḥ || 22 ||

ācāmīkarabhūdharaēndraśikharādācāpi laṅkāpurāt
ācāryānakhilān praṇamya śubhayā yācāmi vācā'nayā |
tattāḍṛkkavitāsu tarkasaraṇau tantrē tathāntē śrutēḥ
ḍṛṣṭaḥ kiṃ sadṛśāgamāntaguruṇā tathyaṃ śapē
kathyatām || 23 ||

kumatihṛdayatāpī kō'pi vēdāntasūriḥ
duritarucipiśācīṃ dūramuccāṭayēnnaḥ |

śrutimadhuramahādhvanyunmiṣadgauravaṃ yaṃ
vidurucitamabhijñā viṣṇuḡhaṅṭāvatāram || 24 ||

paramatadurahantāprāptaśāstrārtihantā
vikasitaḡuṅabhūmā vēdacūḡāryanāmā |
viharatu hr̥ḡi kaścid viśvamānyō vipaścid
viditasakalamantraḡ sarvatantrasvatantraḡ || 25 ||

prakaṡitanijapakṣaprakriyōdarkatarka -
pratibhaṡamakuṡālīsāṅasaṅgharṣaśōṅam |
śaraṅavarāṅavidyāviśramōḡyānabhūmēḡ
caraṅayugamupāsē cāru vēdāntasūrēḡ || 26 ||

duritamalinamāḡyadduṡtamātaṅgabhaṅḡāt
iha nijapadabhāḡjāṃ dattamuktānuṡaṅgaḡ |
adhikavanavihārī kēsari kaściduccaiḡ
śrutiyugaparipūr̥tiṃ sauti gambhīrasābdaiḡ || 27 ||

vitاراتu nijamādhvīsārasārasvataṃ mē
vimataphaṅinarēndrō vēṅkaṡēśaḡ kavīndraḡ |
samajani niravadyaiḡ sundarairyasya padyaiḡ
galitakavanavidyā caṅḡimā ḡiṅḡimākhyāḡ || 28 ||

janayati nijaśabdairjihmagānāṃ prakampāṃ
samupagatasadadhvā vēṅkaṡēśaḡ kaviryāḡ |
adhigatanigamāntāṃ taṃ harēḡ sannidhānāt
amṡtamupanayantaṃ jānatē vainatēyam || 29 ||

dramiḡanigamaśākhādraṡturuccairmaharṡēḡ
caraṅakamalasēvācāturīlabdhabhūmā |

śritajanasuraśākhī śrēyasē bhūyasē naḥ
kavikathakamṛgēndraḥ kalpatē'nalpatējāḥ || 30 ||

pratibhaṭavādikūṭaparipāṭanakēlipaṭuḥ
ghaṭayatu vēṅkaṭēśakavirāḍabhirāmapadam |
yatipatipādayōgaśuciratra yadukti nadī
viṣayaniṣadvaravyatikaramḥ haratē bhajatām || 31 ||

malayaguhāvihārimarudarbhakavibhramaṇa -
praṇamitamādhavīpravilasanmadhuvēpathukṛt |
rujamadhunā dhunātu madhunāsanapādayugī -
sarasijavāsītā śrutiśirōgurusūktijharī || 32 ||

akṛtakabhāratīśikharadēśikadivya vacaḥ
paricayacāturīparipacēḷimaśēmuṣikāḥ |
ciramuragēśavairituragē nihitātmabharā
vidadhāti durmati prabalajihmagamarmabhidām || 33 ||

sthiraṃ kimapī vaibhavaṃ diśati yā mukundapriyā
tadīyamapī vaibhavaṃ trijagati pratiṣṭhāpayan |
trayīmakuṭadēśikastruṭitavairivācāṭakō
dadāti bhuvī saṃpadaṃ tadapī nirvyudāsaṃ padam || 34 ||

naṭanmṛḍajaṭācchaṭālūṭhadamartyalōkāpagā -
taraṅgamadabhaṅgadā strijagadāmayacchēdinīḥ |
sudhā iva budhādṛtāḥ surabhidugdhasaṃspardhinīḥ
anuśravaśirōgurōranudinaṃ dhayēyaṃ giraḥ || 35 ||

śrutimakuṭagurūktimauktikāni
śrutipuṭayōrdadhatām satām purastāt |

vayamapi kavayaḥ sma ityatō'nyē
vaditumahō na sabhāsu kiṃ trapantē || 36 ||

vēdāntaraṅgacaraviśvajana**bhrukam**pa -
pādāntaraṅganigamāntagurūktidhārām |
vēdāntarañjanakalākuśalā vigāhya
vādāntaraṃ jahati nō bhuvi vāvadūkāḥ || 37 ||

ācāryavaryamavipallavamullasantam
śākhāśatākalanapālitasaddvijēndram |
uccairanantagurunandanamudyatārti -
rāmōdinaṃ kamapi kalpakamāśrayē'ham || 38 ||

rasanē nipuṇaṃ bhujāṅgabhaṅgē
vinatānandanamuttamaṃ dvijānām |
paramāgamamaulidēśikaṃ tam
stuhi vaikuṅṭhagatipradasvapakṣam || 39 ||

kṛtabhāratigauravapratiṣṭham
kṛtinaṃ lakṣmaṇadarśanaikaniṣṭham ||
parayā tu kudrṣṭibhaṅgaśaktyā
nigamāntāryamavaimi rāmacandram || 40 ||

trayīmapi drāviḍasaṃskṛtātmanā
dvayīm daśāṃ prāptavatīm prapañcayan |
dvayaikaniṣṭhaścaturākṛtiḥ kṛtī
karōtyasaṅkhyāṃ kavivādikēsarī || 41 ||

arvantamāsyē tamupāsyā dēvaṃ
garvantamōjaṃ kudrśāṃ praśāntam |

kurvantamēnaṃ gurumantarēṇa
gurvantaraṃ kō'tra guṇī vṛṇītē || 42 ||

dharāṇiramaṇē bhikṣākē vā dhanēṣu tṛṇēṣu vā
nijaguṇanutau nindāyāṃ vā'balāsu śilāsu vā |
samadrśamimaṃ sattvōdrēkaprasannadhiyaṃ hari -
prapadanadhanaṃ trayyantāryaṃ bhajē mama
daivatam || 43 ||

viharaṇagrhaṃ vidyādēvyā viraktisarōjinī -
vikasanaravirjaitrasthānaṃ vivēkamahībhujaḥ |
śamadamaḡuṇaprāṇatrāṇaṃ dayābhyudayaālayaṃ
racayatu mudaṃ vēdāntāryō rahasyakalānidhiḥ || 44 ||

prathitagarimaprācīnōktipravartanavartanī -
prakaṭanapaṭuśrībhāṣyārthaparakāśanadīpikā |
vihitaduritačchēdā vēdāntadēśikabhāratī
navamarasadā naiṣā kēṣāṃ svadēta hṛdē satām || 45 ||

vāsudēvakathanapriyān dayā -
vāsadēśahṛdayānnayāśrayān |
kauśikānvaya bhuvastrayīśirō -
dēśikān vayamupāśrayāmahē || 46 ||

svaparakāśaparibhāsitākhilaṃ
tatsuvarṇavaragōtrasambhavam |
vēdamauligururatnamadbhutaṃ
ślāghatē bhuvi na kaḥ parīkṣakaḥ || 47 ||

bhadrā bhadrākṣarādhyā śamitavimatadurdhīravā dhīravācāṃ
dhārā dhārāyamāṇā gira iha hi satāṃ svādimāvādimānyā |
kalyā kalyāṇadānē śrutīśikharagurōrāgatā rāgatāpaiḥ
sākaṃ sā kalmaṣāṇāṃ gaṇamapanayatāt kāraṇā -

kāraṇānām || 48 ||

nyañcadvairiñcivāñci prakāṣamṛḍamataprakriyānyakriyāṇi
trutyadbhāṭṭōktikāni drutakṛtaguruvāgdhōraṇīvāraṇāni |
mlāyān māyāmatāni pratihatasugatavyāhatavyāhṛtāni
trayyantāryōditāni sphuṭanigamamatasthāpanānai -

puṇāni || 49 ||

astā dustārkikōktiḥ sṛtiratikṛśatābhāgatā saugatānām
śaivī sā vītapuṣṭiḥ saraṇīrupanamattānavā jainavādāḥ |
adhvā madhvādisṛṣṭō vīgalati kudṛśāṃ cukṣubhē pakṣabhēdaiḥ
nistandrē dēśikēndrē jayati yatipatipraudhāvāgabdhī -

candrē || 50 ||

aṃhaḥ kuñjarapuñjabhañjanasṛṇiḥ jñānāgnidivyaṇiḥ
sattvasthairabhinandanīyasaraṇiḥ sarvajñacūḍāmaṇiḥ |
antardhvāntanitāntakṛntanaravirdīptāgnikalpacchaviḥ
durvādivrajagarvaparvatapaviḥ śrīvēṅkaṭēśaḥ kaviḥ || 51 ||

mōdāya vēdāntaguruḥ sa bhūyāt
adhyātmavidyāmanaghāṃ grahītum |
guruṃ trivaṃśōdvahamatrivaṃśō -
dvahaṃ ca rāmānujamāśrayadyaḥ || 52 ||

ā sētōrviśvajīvātōrā ca gaurīgurōrgirēḥ |
indhē kavijanā'hantāhantā vēdāntadēsikaḥ || 53 ||

śrītātādhvarisōdarītanubhuvāḥ śrīśrīnivāsēṣṭinō
jātaḥ śrīraghunāthadīkṣitakavirjāgarti yaḥ kīrtimān |
ātrēyasya sutāḥ sa tasya sumatērāmnāyacūḍāguruḥ
padyairastuta vēnkaṭādhvarikaviḥ pañcāśatā mañjubhiḥ || 54 ||

vēdāntāryastavamuṣasi yē vidvadānandahētumuḥ
pāpaṭhyantē paṭudhiya imaḥ pāvanānāmamiṣām |
rājīvākṣō vasati hṛdayē tadgrhā gēhabhāgē
tadbhūpatnī vadanānalīnē tatkāmbastu dūrē || 55 ||
|| iti ācāryapañcāśat samāptā ||